

Quản lý giáo dục đạo đức cho học sinh tại các trường tiểu học thành phố Thủ Đức, thành phố Hồ Chí Minh

Đào thị Tuyết Nhung*

*Trường Đại học Trà Vinh

Received: 6/5/2023; Accepted: 12/5/2023; Published: 18/5/2023

Abstract: From the research results on the issue of "Management of moral education for students at primary schools in Thu Duc city"; The article will present the results of the above research and propose some management measures

Keywords: Moral education, students, primary school, Thu Duc city

1. Đặt vấn đề

Một xã hội thực sự văn minh phải là một xã hội mà trong đó các giá trị văn hóa, ĐĐ được đề cao và trân trọng. Xã hội chỉ có thể tiến bộ, phát triển nếu như ở đó tính tự nguyện tự giác được đặt lên hàng đầu, sự cưỡng chế hay áp đặt phải được đẩy xuống hàng thứ yếu. Có thể nói trong bất kỳ giai đoạn nào, trong bất kỳ xã hội nào, những giá trị văn hóa và ĐĐ chân chính vẫn luôn luôn có vai trò, vị trí hết sức quan trọng không thể thay thế.

Đề thực hiện được các mục tiêu giáo dục (GD) ĐĐ cho thế hệ trẻ cần phải có sự tham gia của nhiều lực lượng trong xã hội, trong đó vai trò GD của nhà trường là rất quan trọng, công tác quản lý ở các nhà trường chặt chẽ, hiệu quả sẽ góp phần nâng cao GDĐĐ HS.

Trong thời gian qua, GD TH TP Thủ Đức đang phải đối mặt với những thách thức của thời đại: Đó là hiện tượng suy thoái về ĐĐ, chạy theo lối sống thực dụng trong một số HS làm ảnh hưởng tới chất lượng GDĐĐ của nhà trường. Nguyên nhân chủ yếu là do quản lý GD của các trường. Trước tình hình đó, tăng cường quản lý GDĐĐ cho HS càng trở nên cấp thiết hơn bao giờ hết. Xuất phát từ những lý do trên, quản lý GDĐĐ cho HS tại các trường TH TP Thủ Đức là vấn đề cấp thiết hiện nay.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Một số vấn đề lý luận về GDĐĐ cho HS tại các trường TH

2.1.1. GD đạo đức (GDĐĐ): GDĐĐ gắn chặt với GD tư tưởng - chính trị, GD pháp luật và GD trí tuệ, thể chất, thẩm mỹ, lao động hướng nghiệp. GDĐĐ được thực hiện bằng hai con đường chủ yếu: 1) Dạy cho HS những tri thức về các chuẩn mực đạo đức. 2) Tổ chức các hoạt động và giao lưu qua đó hình thành hành vi và thói quen đạo đức. Sự kết hợp chặt chẽ giữa nhà trường-gia đình-xã hội tạo ra môi trường GD tích cực.

2.1.2. GDĐĐ cho HS là quá trình tác động có mục

đích, có kế hoạch, có tổ chức của nhà GD và yếu tố tự GD của người học để trang bị cho HS những tri thức, ý thức ĐĐ, niềm tin, tình cảm ĐĐ và quan trọng nhất là hình thành ở HS hành vi, thói quen ĐĐ phù hợp với các chuẩn mực xã hội.

2.1.3. GDĐĐ cho HS TH

GD ĐĐ cho HSTH là quá trình tác động từ nhiều con đường khác nhau làm cho nhân cách HS phát triển đúng về mặt ĐĐ, tạo cơ sở để các em có hành vi ứng xử phù hợp với chuẩn mực ĐĐ trong mối quan hệ của các cá nhân với bản thân, với người khác và với xã hội. GDĐĐ cho HS là một quá trình lâu dài, liên tục về thời gian, rộng khắp về không gian, từ mọi lực lượng xã hội. Trong đó, nhà trường giữ vai trò rất quan trọng. Hoạt động GDĐĐ cho HS còn là quá trình hình thành và phát triển các phẩm chất ĐĐ của nhân cách HS dưới những tác động và ảnh hưởng có mục đích được tổ chức có kế hoạch, có sự lựa chọn về nội dung, PP và hình thức GD phù hợp với lứa tuổi và vai trò chủ đạo của nhà GD. Từ đó, giúp HS có những hành vi ứng xử đúng mực trong các mối quan hệ giữa cá nhân với cá nhân, với cộng đồng - xã hội, với lao động, với tự nhiên. Như vậy, Hoạt động GDĐĐ cho HS TH là hoạt động có mục đích, có nội dung, có phương pháp, có hình thức và kiểm tra đánh giá của nhà GD để trang bị cho HS những tri thức, ý thức ĐĐ, niềm tin, tình cảm ĐĐ và quan trọng nhất là hình thành ở HS hành vi, thói quen ĐĐ phù hợp với các chuẩn mực xã hội.

2.2. Thực trạng GD ĐĐ cho HS tại các trường TH TP Thủ Đức

Tác giả tiến hành khảo sát CBQL, GV, CMHS về thực trạng thực hiện các PP, hình thức GDĐĐ cho HS các trường TH TP Thủ Đức.

Thực trạng xây dựng kế hoạch, tổ chức, chi đạo, KTĐG GDĐĐ cho HS các trường TH TP Thủ Đức.

Sử dụng PP trưng cầu ý kiến bằng bảng hỏi, kết hợp phỏng vấn để thu thập thông tin, đánh giá thực

trạng GDĐĐ và quản lý hoạt động GDĐĐ cho HS TH trên địa bàn TP Thủ Đức. Sử dụng PP thống kê toán học để xử lý kết quả khảo sát.

2.2.1. Thực trạng thực hiện nội dung GDĐĐ cho HS các trường TH TP Thủ Đức

Khảo sát 75 CBQL về kết quả thực hiện nội dung GDĐĐ cho HS các trường TH TP Thủ Đức cho thấy nội dung GDĐĐ cho HS các trường TH TP Thủ Đức đã được CBQL, GV đánh giá thực hiện khá thường xuyên. Nội dung GDĐĐ đã được các trường quan tâm nhiều nhất lần lượt là: “GD lòng yêu Tổ quốc, yêu kính Bác Hồ, yêu quê hương” (2,41 điểm), “GD ý thức phân đấu trong học tập” (2,40 điểm), “Trang bị những tri thức cần thiết về ĐĐ” (2,38 điểm).

Một số nội dung được các trường thực hiện khá thường xuyên như: “GD ý thức chấp hành các quy định của pháp luật, nội quy của Nhà trường” (2,22 điểm), “GD tình yêu, tình bạn đúng đắn” (2,14 điểm), “GD HS tự giác thực hiện các chuẩn mực ĐĐ xã hội” (2,12 điểm), “GD văn hóa sinh hoạt tập thể” (2,06 điểm), “Hình thành thái độ đúng đắn, khiêm tốn, thật thà, có trách nhiệm với lời nói và việc làm của mình” (2,02 điểm), “GD ý thức lao động” (1,97 điểm), “GD tinh thần cộng đồng, tích cực tham gia các hoạt động của nhà trường, xã hội” (1,89 điểm), “GD bảo vệ môi trường tự nhiên” (1,88 điểm), “GD truyền thống dân tộc, địa phương” (1,77 điểm).

2.2.2. Thực trạng về sử dụng phương pháp GDĐĐ cho HS TH

Tác giả đã tiến hành khảo sát 240 CBQL, GV ở các trường. Kết quả khảo sát cho thấy hầu hết các trường đều sử dụng các PP GD quen thuộc, truyền thống thu được ý kiến đánh giá mức độ sử dụng rất thường xuyên và thường xuyên như: PP giảng giải (2,65 điểm), PP kể chuyện (2,59 điểm), PP đàm thoại (2,20 điểm); PP khuyến khích (1,62 điểm).

Các ý kiến đánh giá mức độ sử dụng thỉnh thoảng được xếp lần lượt: PP nêu gương (1,33 điểm); PP trò chơi (1,27 điểm); PP trách phạt (1,25 điểm). Điều đó chứng tỏ việc áp dụng các PP GDĐĐ cho HS các trường TH TP Thủ Đức cần được quan tâm hơn nữa và có biện pháp quản lý phù hợp.

2.2.3. Thực trạng về sử dụng hình thức GDĐĐ cho HS TH

Tác giả khảo sát 240 CBQL, GV và thu thập được kết quả như sau: các hình thức (HT) GDĐĐ cho HS các trường TH TP Thủ Đức:

Chủ yếu GDĐĐ thông qua công tác chủ nhiệm lớp, ở các trường thực hiện rất thường xuyên với số điểm là 2,44. Một số nội dung được đánh giá mức độ thực hiện thường xuyên gồm: GDĐĐ cho HS thông

qua các môn học (1,85 điểm); GDĐĐ thông qua hoạt động Đội Thiếu niên Tiền phong Hồ Chí Minh, Nhóm, Câu lạc bộ (1,62 điểm); GDĐĐ cho HS thông qua hoạt động GD ngoài giờ lên lớp (1,60 điểm); Bên cạnh đó, các ý kiến đánh giá GD ĐĐ cho HS thông qua sự GD với gia đình và các lực lượng ngoài xã hội (1,57 điểm).

Từ kết quả khảo sát cho thấy hình thức GDĐĐ cho HS các trường TH TP Thủ Đức cần được các cấp quản lý quan tâm hơn nữa để các HT được đa dạng hơn.

Nhìn chung, quản lý GD ĐĐ cho HS ở các trường TH TP Thủ Đức trong những năm qua đã đạt được những thành tích đáng ghi nhận, góp phần nâng cao chất lượng GD toàn diện của TP, phần nào đáp ứng được yêu cầu đào tạo nguồn nhân lực đảm bảo vừa có đức vừa có tài cho TP nói riêng và cả nước nói chung.

2.3. Biện pháp quản lý GDĐĐ cho HS các trường tiểu học TP Thủ Đức

2.3.1. Nâng cao nhận thức về tầm quan trọng của GDĐĐ cho CBQL, GV, cha mẹ HS

Biện pháp này rất cần thiết bởi vì nâng cao nhận thức là điều kiện để có lực lượng GD có hành động đúng. Trước tiên cần tạo sự chuyển biến về nâng cao nhận thức, từ đó tạo động lực hành động, nâng cao vai trò, trách nhiệm cho đội ngũ CBQL, GV, CMHS, thấy được sự cần thiết và hiệu quả của việc làm đó để có sự ủng hộ, phối hợp, tham gia một cách tự giác và nhiệt tình.

Nâng cao nhận thức là yếu tố vô cùng quan trọng, tạo nên sức mạnh tổng hợp thực hiện các mục tiêu đề ra. Vì vậy các trường TH đẩy mạnh hoạt động tuyên truyền đến CBQL, GV, PHHS và HS về sự cần thiết phải quản lý GDĐĐ cho HS TH.

2.3.2. Kế hoạch hóa hoạt động GD ĐĐ cho HS các trường TH

Biện pháp này rất cần thiết để triển khai học động GDĐĐ cho HT trường TH qua cả năm học. Kế hoạch hóa là giai đoạn quan trọng nhất trong quá trình quản lý, vì trên cơ sở phân tích thực trạng, những thuận lợi, khó khăn sẽ xác định rõ mục tiêu, nội dung hoạt động, các giải pháp cần thiết. Để hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao, người Hiệu trưởng phải đề ra được kế hoạch rõ ràng, là một nhiệm vụ quan trọng ảnh hưởng đến hiệu quả của GDĐĐ toàn diện của nhà trường. Nó là mục tiêu, là phương tiện định hướng, điều chỉnh và thúc đẩy GDĐĐ cho HS đạt hiệu quả.

Khi xây dựng kế hoạch GDĐĐ cho HS cần xây dựng bản kế hoạch đảm bảo các yêu cầu. Kế hoạch GDĐĐ cho HS bao gồm kế hoạch của trường, kế hoạch của Tổ CM, kế hoạch của từng GV.

Trên cơ sở kế hoạch tổng thể GD toàn diện của

nhà trường kết hợp sự nhận định, phân tích thực trạng, những thuận lợi, khó khăn trong thực tiễn, Hiệu trưởng xác định rõ mục tiêu, huy động các nguồn nhân lực, tài chính, cơ sở vật chất để lập kế hoạch GDĐĐ trong cả năm học

2.3.3. Hoàn thiện công tác tổ chức, chỉ đạo thực hiện GDĐĐ cho HS các trường TH TP Thủ Đức

Biện pháp này rất quan trọng, quyết định chất lượng GDĐĐ cho HSTH của các trường trên địa bàn thành phố Thủ Đức. Sau khi xây dựng kế hoạch một cách khoa học, sát với thực tiễn của nhà trường, của địa phương Hiệu trưởng nhà trường sắp xếp tổ chức và chỉ đạo, điều khiển để GDĐĐ cho HS đạt hiệu quả. Một bản kế hoạch tốt nhưng nếu Hiệu trưởng không biết tổ chức, chỉ đạo thì không thể đạt được mục tiêu của kế hoạch. Đây là quá trình sử dụng kỹ năng quản lý để tác động đến các đối tượng bị quản lý một cách bài bản nhằm phát huy hết năng lực của đội ngũ CBQL, GV và các lực lượng khác vào hoạt động GDĐĐ cho HS các trường tiểu học.

Hiệu trưởng đảm bảo thực hiện đúng chức trách, nhiệm vụ và quyền hạn của các lực lượng tham gia GDĐĐ cho HS để mọi người đều thấy hài lòng và hào hứng làm cho công việc diễn ra trôi chảy. Bố trí một cách khoa học nhân lực, phân bổ kinh phí và cơ sở vật chất cho phù hợp với từng hoạt động, hướng đến việc hoàn thành tốt kế hoạch nhằm đạt ra những mục tiêu GDĐĐ của nhà trường.

2.3.4. Quản lý đổi mới PP và đa dạng hóa các HT tổ chức GD ĐĐ cho HSTH

Quản lý đổi mới PP và đa dạng hóa HT GDĐĐ cho HS thông qua các môn học chính khóa như môn ĐĐ, các môn học khác, các hoạt động GD ngoài giờ lên lớp. Đây là các môn học, các hoạt động có vai trò quan trọng trong việc GDĐĐ cho HS nằm trong chương trình GD có hệ thống; nội dung GDĐĐ đã được lựa chọn kỹ lưỡng, cô đọng, khoa học nhằm trang bị cho HS những tri thức cơ bản về những qui tắc và chuẩn mực ĐĐ, những kiến thức cơ bản về xã hội, kiến thức về pháp luật cơ bản nhất.

Quản lý đổi mới PP và đa dạng hóa HT GD ĐĐ cho HS sẽ giúp GV nâng cao hiểu biết và khả năng vận dụng các PPGD và hình thức GD tích cực vào trong quá trình giảng dạy và GDĐĐ cho HS.

2.3.5. Tăng cường KTĐG GDĐĐ cho HSTH

Biện pháp này không thể thiếu để đảm bảo chất lượng và hiệu quả GDĐĐ cho HS tiểu học. KTĐG HS là những khâu rất quan trọng trong quá trình dạy học và GD. KTĐG hoạt động GDĐĐ cho HS giúp người cán bộ quản lý nhà trường có những thông tin cần thiết để bổ sung, điều chỉnh kế hoạch GD và điều

chỉnh cách thức tổ chức các hoạt động GDĐĐ cho HS. Nếu KTĐG không được thực hiện tốt thì CBQL, GV sẽ không biết năng lực, kỹ năng của đối tượng HS đang ở đâu, để từ đó xác định PP GD phù hợp.

Ngoài ra KTĐG còn giúp Hiệu trưởng nắm rõ những hiệu quả của kế hoạch tổng thể và các kế hoạch chi tiết mang lại cũng như những tồn tại, bất cập khi triển khai thực hiện kế hoạch. Qua đó giúp Hiệu trưởng có cái nhìn toàn diện hơn hoạt động GDĐĐ cho HS của nhà trường.

2.3.6. Tăng cường hoạt động phối hợp giữa nhà trường - gia đình và xã hội trong GD ĐĐ cho HSTH

Đây là biện pháp cần thiết không thể thiếu. Bởi vì GD là sự nghiệp của toàn xã hội. Phát huy được sức mạnh tổng hợp, tính tích cực giữa nhà trường, gia đình, xã hội thì nhà trường sẽ phát huy được tiềm năng của toàn xã hội trong GDĐĐ HS, tạo nên môi trường GD lành mạnh, đạt được mục tiêu đề ra. Sự phối hợp thống nhất GD nhà trường, gia đình, xã hội trở thành nguyên tắc cơ bản của nền GD chung, vì đây là trách nhiệm chung của toàn xã hội để có một thể hệ phát triển toàn diện cả về đức và tài.

3. Kết luận

GDĐĐ HSTH là việc làm cấp thiết, đặc biệt ở GDTH. Đây không chỉ là nhiệm vụ của ngành GD mà là của toàn xã hội. Điều này đã được ghi trong các văn kiện của Đảng cũng như các văn bản quy phạm pháp luật của Nhà nước. Đó chính là đường lối, chủ trương của Đảng và Nhà nước về GD toàn diện cho HS trong bối cảnh đổi mới GD hiện nay.

Các biện pháp quản lý GDĐĐ cho HS các trường TH TP Thủ Đức đã đề xuất được xây dựng trên cơ sở lý luận về hoạt động GDĐĐ và quản lý GDĐĐ cho HS TH, từ cơ sở thực tiễn hoạt động GDĐĐ và quản lý GDĐĐ cho HS ở các trường TH thành phố Thủ Đức. 6 biện pháp quản lý GDĐĐ cho HS ở các trường tiểu học TP Thủ Đức có mối quan hệ qua lại, hỗ trợ, bổ sung cho nhau có tính hệ thống.

Tài liệu tham khảo

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2013). *Nghị quyết 29/NQ-TU về đổi mới căn bản và toàn diện GD ĐT*. Nxb Thông tin và Truyền thông, Hà Nội
2. Bộ GD và Đào tạo (2020), *Thông tư số 28/2020/TT-BGDĐT về ban hành Điều lệ trường TH*. Hà Nội
3. Bộ GD và Đào tạo (2018), *Thông tư 32/2018/TT-BGDĐT về ban hành Chương trình GD phổ thông mới*. Hà Nội
4. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021). *Văn kiện đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*. Nxb Thông tin và Truyền thông, Hà Nội
5. Quốc Hội (2014), Luật số: 43/2019/QH14 Hà Nội.